

Течи спечели надпреварата със забравата

Възпоменателна изложба на видния български художник Стоян Стоянов-Течи (1941 – 2004)

След като човек си отиде от този свят, започва една нескончаема надпревара със забравата. Тя се води от близките, колегите, познатите... В този смисъл чрез откритата на 11 ноември в галерията на БКИ в Прага възпоменателна изложба на видния български художник Стоян Стоянов-Течи (1941–2004) бе признат приносът му към художественото наследство на българската и чехословашката графични школи и бе засвидетелствана почит към делото му. Стоян Стоянов – Течи бе един от най- талантливите техни възпитаници. Завършил е през 1969 г. Висшия институт по изобразително изкуство в Братислава в ателието на Винцент Хложник – доказан майстор на чехословашката графика и илюстрация от онова време. Ползва се с приятелството и опита и на Албин Бруновски и Владо Гажович – други две емблематични фигури от гилдията. Затова съвсем естествено бе на откриването на изложбата да присъстват негови колеги от разцвета на творческите му сили. На вернисажа художественият критик д-р Мирослав Кудрна говори с голяма любов и вълнение за рано напусналия ни свой приятел Течи, като направи изключителен анализ на творчеството му. И с това още веднъж се потвърди голямото обаяние и професионален авторитет, с които се е ползвал нашият изявен график сред познатите си. Особен акцент на събитието придаде присъствието на съпругата на художника Мария Кунчева и дъщеря му Ливия, модна дизайнерка в Париж. Стоян Стоянов, ярка личност, развила се във времето на „разчупване на ледовете“ в социалистическото изкуство, след завръщането си в родината оглавява тогавашната талантлива група млади български графици – Любен Диманов, Румен Скорчев, Петър Чуклев, Симеон Венев, Петър Чуховски, които

изпреварва чрез овладяната вече от него в чужбина модерност и усвояването на европейския опит. Новият дух, който вселява навред, според проф. Аксиния Джурова „насажда жажда за обновление на графичния изказ чрез асоциативно-метафоричния похват и респекта към графичните техники.“ И докато ранните му студентски работи носят елементи от експресионизма на немските графици от 30-те години, по-късно той включва в амплото си от майсторството на своите учители, като възприема тяхната духовна свобода. Така изгражда собствен стил, в чиято основа са нравствените проблеми в живота, вечните теми на човешкото битие, трайните ценностни категории, които крепят устоите на човешкото общество и взаимоотношенията между хората.

Представените сега в чешката столица подбрани произведения на проф. Стоян Стоянов са в широк тематичен диапазон и днес въздействат със своята свежест и техническо съвършенство. Обхващат различни цикли: от „Манон Леско“ (1970), „Сватба“ (1972), та до „Страсти човешки“, „Космос“, „Карнавал на чувствата“, разработ-

вани през деветдесетте години, когато авторът е наложил вече окончателно своя неповторим, изцяло собсвен стил. При него съчетаването на изобразителните компоненти и ритмичното редуване на рисунката, формата и цвета създават особен „космически тип пространство“. През последните години от за съжаление краткия си жизнен път Течи се повлиява от бурните събития на Балканите и Близкия изток и създава циклите си „Апокалипсис“ (2001), „Мъченията на свети Себастиан“ (2002), а така също и „Те ни гледат“ (2002), където от безпределното пространство ни гледат всепронизващите очи на Бога. Висок морален критерий личи и в последните творби на любимия за мнозина студенти професор от Художествената академия в София – екслибрисите „На единствената Мария“ (съпругата) от 2003 г., „Ливия – голямата любов е винаги дъщеря“ (2003). За да се стигне до наистина последните му творби – „Душата на Течи“ (2004)

и „Реквием“ (2004), от които наистина ни гледа душата на един голям творец. Така, чрез графиките си, показани в изложбената зала на БКИ в Прага, Течи се завърна след години в чешката столица, където

отчасти е преминала младостта му. При приятелите и почитателите си. И всъщност спечели надбягването с безкрайността и забравата.

Асен Милчев

Кристалните гласове на „Ева-квартет“ звучаха за първи път в Чехия

Изключително успешен концерт направи българската формация „Ева-квартет“ при първото си появяване на 14 октомври пред чешка публика в зала „Акрополис“ в Прага. Четирите певици – Гергана Димитрова (сопран), София Ковачева (мецосопран), Евелина Христова (алт) и Даниела Стоичкова (контраалт) и диригентът Милен Иванов, който разнообразяваше програмата, като свиреше на гайда и водеше мъжките гласови партии в някои от църковните песнопения, донесоха истинска наслада на присъстващите. Изпълнителките, съставна част от световноизвестния певчески състав „Мистерия на българските гласове“, всъщност участваха в програмата на фестивала „Керван на гласовете“, посветен на изключителни гласови дарования от цял свят, който е есенно издание на популярния фестивал

„Цветове на Острава“ и минава под патронажа на Министерство на културата на Чешката република и на общината на град Прага. Гостуването им в чешката столица стана със съдействието на БКИ. Репертоарът на квартета включва автентични православни литургии и народни песни от различни краища на България, претърпели авторски преработки. Магията

на изпълненията се крие както в четиригласното звучене на необикновените гласове, така и в следването на българските фолклорни традиции. В тях могат да се доловят някои от джазовите елементи от творчеството на Веселин Николов и Антони Дончев и авторски внушения на Красимир Кюркчийски. Накрая на незабравимия концерт публиката, сред която имаше и чехи, и българи, вътрешно бе напълно съгласна с думите на драматуржката на фестивала Злата Холушкова: „Гласовете на „Ева-квартет“ принадлежат към най-доброто в България. Отличават се с кристална чистота, виртуозност и необикновена сработеност. С тях имаш чувството, че слушаш един многопластов глас.“ Приятно е да се чуват подобни мнения в чужбина за българското изкуство и култура.

Асен Милчев